

Jāņu sieram piena pārparēm

"Straupe" piedzīvo pieprasījuma kāpumu pēc siera un skābpiena

INGRĪDA MIČĀNE

Piensaimniecības kooperatīvā sabiedrība "Straupe" ir viens no šiem uzņēmumiem, kurš Latvijā ir tiesīgs ražot īsto, pēc seno laiku receptes sietu Jāņu sieru. Tātad tikai piens, biezpiens, olas, sviests, nedaudz sāls un, protams, labi daudz ķimeņu. Tāda ir recepte, kas iegrāmatota Eiropas Savienības Garantēto tradicionālo produktu reģistrā un par kuras oriģinālo lietojumu kooperatīvs saņēmis attiecīgu sertifikātu.

Jāņu sieru nelielos apjomos uzņēmumā gatavo visu gadu, bet saprotams, ka pirms Līgo svētkiem pieprasījums aug un tad sākas karstākais darba cēliens. Tā arī šogad. Īstā Jāņu siera gribētāju esot tik daudz, ka pienotavā pat jāpieņem papildu darbinieki. Bet kopumā pieprasījums pēc Jāņu siera esot stipri lielāks nekā citus gadus, tomēr uzņēmums tiek galā un veikalu pasūtījumi izpildīti pilnībā.

"Jāņu sieru gatavojam tieši tik daudz, cik pasūta klients – tā, lai noliktavā nekā neiestāvas. Šogad pieprasījums ir jūtami lielāks un kopumā būs saražots nedaudz vairāk par

desmit tonnām Jāņu siera, kas mums ir labs rādītājs. Pāri nekā noteikti nepalik. Vairāk nekā pērn siera pasūtīja "TOP" tikls, arī "Elvi" šogad grib vairāk. Interese liela, bet pasūtījumi tika veikti savlaicīgi, tā ka visu centisimies izpildīt," stāsta kooperatīva valdes priekšsēdētājs Imants Balodis.

Prasa pēc kefira un paniņām

"Straupe" ražo daudzveidīgu produkciju – sviestu, krējumu, biezpienu, jogurtus, krēmus, arī ķimeņu sieru, pienu, tīrkultūru. Ražošanā izmanto tikai dabisko piena izejvielu, piedevās nelieto augu taukus, ķīmiskos konservantus, tādēļ produkcija pieprasīta dabisko piena produktu lietotāju nišā. I. Balodis stāsta, ka pēdējā laikā iezīmējusies tendence pieaugt skābpiena produkcijas noietam – īpaši liels pieprasījums pēc kefira, paniņām un tīrkultūras. Vasara klāt, līdz ar to sācies aukstās zupas laiks, kur bez kefira nu nekādi, tomēr arī citos gada mēnešos kefīru dzerot arvien vairāk.

"Pēdējos pāris gadus pieprasījums, piemēram, pēc paniņām ir trīskāršojies. Mūsu kefīru un pani-

PUBLICITĀTES FOTO

Piensaimniecības kooperatīvās sabiedrības "Straupe" valdes priekšsēdētājs Imants Balodis: "Jāņu sieru gatavojam tik, cik pasūta klients – tā, lai noliktavā neiestāvas. Šogad pieprasījums ir jūtami lielāks un kopumā būs saražots nedaudz vairāk par desmit tonnām Jāņu siera, kas ir labs rādītājs."

ņas dzer arī Stradiņu un Rīgas Austrumu klīniskās slimnīcas pacienti, un arī tur piegādes aug, tā ka pat isti netiekam galā ar jaudām. Tādēļ esošās ražošanas iekārtas mainīsim uz daudz jaudīgākām un jau šogad šajā sakarā plānojam divus projektus par ko-

pējo investīciju summu ap 120 000 eiro," tā "Straupes" vadītājs.

Piena šovasar vairāk

Taujāts par situāciju nozarē kopumā, I. Balodis stāsta, neraugoties uz sārīkošo ganāmpulku skaitu, piena apmērs šovasar pie-

aug. "Straupe" ir mazo piena ražotāju kooperatīvs, pusei no vairāk nekā 60 biedriem govju skaits saimniecībā mazāks par desmit, savukārt piena kvalitāte vienmēr izcēlusies ar augstu līmeni. "Nupat mums bija ražošanas sapulce, un kooperatīva kolēģi ziņo, ka piena

piegādes ar vasaras sezonas sākšanos arvien pieaug, tā ka jādomā, kur visu likt, lai tiktu galā. Gada sākums gan nebija viegls, jo visā Eiropā strauji kritās ražošanas apjoms, bet nu izskatās, ka situācija uzlabojas arī pie mums," teic I. Balodis, atzīstot, ka kooperatīvs parasti mēnesī vidēji iepērk ap 900 tonnām piena, bet šovasar rādītājs būšot lielāks.

Kas attiecas uz piena iepirkuma cenu, arī šeit situācija uzlabojas – pēc ilgāka krituma iezīmējas kāpums, lai gan kooperatīvs saviem biedriem par pienu vienmēr maksājis vairāk nekā vidēji citviet valstī. "Arī tad, ka iepirkuma cena kritās, par pienu saviem zemniekiem maksājām 1,5 centus vairāk nekā citi. Maijā, piemēram, mūsu iepirkuma cena bija par 21% augstāka nekā vidēji Latvijā, proti – 310,7 eiro par tonnu piena. Tas jau tuvojas Eiropas vidējam rādītājam. Lai gan piena ražošana un pārstrāde nav viegls darbs, degunu nekad neesam nokāruši. Viss virzās tikai uz priekšu. Iepērkam visu kooperatīva biedru slaukumu, tas mūdiņa nemitīgi domāt par jauniem produktiem un jauniem tirgiem," rezumē "Straupes" vadītājs.

Darbs ir, sludinājumu nav

Darba meklētāji netic, bet ir uzņēmēji, kas maksā 1000 eiro mēnesī

INGRĪDA MIČĀNE

Jūnija sākumā stāstījām par problēmu, kad bezdarba apstākļos saimnieki izmisiģi meklēja darbiniekus, pretī solot algu no 800 līdz pat 1000 eiro mēnesī. Pēc publikācijas atsaucās daudzi lasītāji, kuri labprāt ietu par palīgiem lauku sētās, taču attiecīgus sludinājumus nevarot sameklēt. Ja zemnieks nomocijies ar darbinieku meklēšanu un atmetis tam ar roku, kā lai cilvēki uzzina par brīvajām vakancēm?

Zemnieki gausi ar sludinājumiem

Zemnieki tiešām varētu būt aktīvāki sludinājumu publicēšanā, "Latvijas Avīzei" atzina Latgales puses zemnieks Jevģenijs Luģovskis. Viņam ir 2500 kvadrātmetru liels dārzs, kur palīgi vajadzīgi ravēšanā, avenāju un citu ogulāju kopšanā. Daudzās apkārtnes saimniecībās trūkstot sezonas strādnieku, īpaši esot

gaidīti fiziski spēcīgi jaunieši, taču attiecīgus sludinājumus nekur nemana. Tādēļ viņš pats sociālajā vietnē "Facebook" izveidojis grupu "Darbs, prakse skolēniem un studentiem", kur intereenti var publicēt savus darba piedāvājumus. "Patlaban grupā nāk klāt 300 jaunu biedru nedēļā, bet reti kurš zemnieks piedāvā darbu. 80% no grupas biedriem paši ir darba meklētāji. Saprotu, ka grūti ar skolēniem, bet var taču piedāvāt darbu studentiem no 18 gadiem," tā Jevģenijs.

Kā liecina ieskats šajā profilā, lielākoties te patiešām atrodami skolēnu sludinājumi ar vēlmi strādāt. Kāds piedāvājas ar trimmeri izplaut grāvmalas, cits gatavs doties ravēt, izvest govis ganībās. Tomēr ir arī pa kādam zemnieka piedāvājumam. Piemēram, Balvu pusē saimniecībā vajadzīgs dažādu palīgdarbu darītājs, algā norādīt 123 eiro un tālākās sarunās pre-

cizējot, kāds darba apjoms un cik ilgā laikā padarāms. Savukārt Jelgavas novada saimniecībai "Pasakas" vajadzīgi darbinieki zemeņu laukos – atbildīgi un "ar augstu fizisko noturību". Atalgojums – atbilstoši paveiktajam, klāt bonusi par "augstiem sasniegumiem".

Lai redz, cik naudas nāks

Rēzeknes novada zemeņu audzētājs Atvars Aniņš "Latvijas Avīzei" atzina, ka pēc sludinājuma publicēšanas minētajā grupā strādāt-gribētāju bijis no teju visām Latvijas malām. "Ja saimnieks tiešām gatavs regulāri mēnesī samaksāt 1000 eiro par darbu, kurš kvalificējas kā ļoti smags, noteikti nebūs grūtības atrast strādāt spējīgus cilvēkus. Darbinieku rotācija, visticamāk, būs liela, bet vienlaicīgi viņi tautā nesīs prieka vēsti, ka 250 nedēļā vai 1000 mēnesī, neskatoties uz "necilvēciģi smago" darbu, viņi tomēr

sapēma. Darbiem piesakās arī tīņi, bet viņi mēdz rotēt. Saņem savu algu, parasti līdz 100 eiro nedēļā, un vasarai pietiek," tā uzņēmējs.

Viņš norāda arī uz dažām niansēm. "Cenšos pieturēties pie sistēmas, ka cilvēks pirmajā dienā nopelnīto saņem tajā pašā dienā. Tad redz, ka nauda tiešām nāk un cik nāk, un pārējais tad ir reizi nedēļā. Ir dzirdēts, ka kolēģi mēdz maksāt reizi nedēļā un nekaunas piemērot arī soda sankcijas. Tā ka, no strādnieka puses skatot, viss nav tik balts un skaists. Ej nu sažini, cik īsti tad mēneša beigās samaksās un vai samaksās. Vēl daži ietekmējoši faktori – ražība uz lauka, kas uzreiz iegrožo potenciālo algu, lai gan darbinieks būtu varējis nopelnīt arī vairāk, ja vien būtu bijis ko salast. Gadās, ka darbs bija tikai 4–5 stundām. Lauka sakārtotība un iekārtojums arī svarīgs – vai noravēts, vai rindstarpas izplautas, vai sapuvušās ogas

savāktas un nav pa tām jābradā. Darbinieki grib, lai par bojātām ogām piemaksā, tomēr tās ir darbinieku brākis, un, ja ogas nenolās, tās sapūdes pārējās, tā tad samazinās nākamnedēļas algu. Īstenībā šī pozīcija iekļauta jau samaksā. Ja tev normāli maksā, tad jau baidīgi grūti nebūtu tās bojātās ogas arī savākt par brīvu," rezumē saimnieks.

Meklē traktoristus un slaucējas

Kā liecina ieskats sludinājumu vietnē "ss.lv", saimnieki darbiem laukos patlaban meklē samērā kvalificētus darbiniekus, visbiežāk – traktoristus un kombainierus, par ko liecina vairāk nekā 50 aktīvi sludinājumi. Vidējā alga – 600 eiro pēc nodokļu nomaksas, bet visur solīti arī bonusi atbilstoši padarītajam darbam. Dažkārt sludinājumā norādīta stundas likme – 4–6 eiro pēc nodokļu nomaksas. Darbs – sezonāls

vai arī pastāvīgs. Jāpiezīmē gan, ka vienlaikus sadaļā "Meklē darbu" atrodami apmēram 40 strādāt gatavu traktoristu sludinājumi.

Vajadzīgas arī slaucējas – šeit bruto samaksa, sākot no 900 eiro mēnesī, bieži vien obligāta prasība ir zināšanas un praktiska pieredze darbā pie govju atnešanās.

Savukārt Nodarbinātības valsts aģentūras mājaslapā ir visai plašs lauku darbu piedāvājums. Tiesa, arī šeit runa ir par vakancēm, kur nepieciešamas zināšanas, ne tikai iemaņas, piemēram, ogu lasīšanā. Ja ir vēlme, darbu var atrast fermas strādnieks Madonas un Strenču novadā (bruto alga no 430 eiro), saimniecības palīgstrādnieks Zaņas pagastā (400–1400 eiro), slaucējs Dobeles novadā (800–900 eiro) vai Kokneses novadā (1000–1300 eiro), sezonas lauks-trādnieks Ozolnieku novadā (3 eiro/h) utt.